

Mötesdatum
2017-09-11

Sekreterare
Lars Björklund, Jacob Edlund,
Monika Strömgren

Protokoll RMR:s Sågtimmerkommitté

Datum 2017-09-11
Plats Skype

Närvarande:

Torbjörn Andersson, Södra Timber
Lars Björklund, SDC, VMU
Jacob Edlund, SDC, VMU
Magnus Engberg, SDC
Lars Johansson, Stora Enso (ordförande)
Johan Svensson, Setra
Pierre Qvist, Vida Skog
Henrik Sjölander, SCA Timber
Monika Strömgren, SDC, VMU
Bo Swartström, Mellanskog
Peter Åström (ersättare för Peter Gunnarsson), Sveaskog

Ej närvarande:

Jens Eriksson, VMF Qbera
Magnus Sjödin, SCA

1 Mötetsformalia

Ordföranden Lars Johansson hälsade välkomna. Lars Björklund med bistånd av Jacob Edlund och Monika Strömgren valdes till sekreterare. Johan Svensson valdes till justerare. Dagordningen godkändes.

2 Föregående protokoll

Föregående protokoll godkändes.

3 Effektmålen – (grupp)arbete för avrapportering till RMR

Lars B redogjorde för den sammanställning till RMR han gjort. Den baseras på dels anteckningar från tidigare möten, dels på kompletterande analyser/beräkningar av Södra, Vida och SCA. Kommittén ställde sig bakom rapporten. Sammanfattningen lyder:

Sammanfattning – analys av sågtimmerkommitténs arbete

Listan över effektmål ansågs relevant. Dock påpekades att problemet med avverkningsskador, främst kapsprickor, borde vara med. Det påpekades även att även transportkostnaden per färdig produkt minskar när sorteringen kan förbättras avseende såväl dimension som kvalitet. Dessa

faktorer bidrar till att sågutbytet ökar. Vad gäller att ersätta toppformtalsmatrisen framfördes att det främst är en trovärdighetsfråga.

Effektmålen kan då delas upp på tre områden:

1. Noggrannare mätning av längd, diameter och krök
2. Mätning av kvalitet. Dels att det görs automatiskt, dels att fler egenskaper mäts
3. Avverkningsskador (ej med i nuvarande projektlista)

Längdmätning: Minskat övermål 1 cm ger 2–4 kr

Diamettermätning: Ökat sågutbyte 0,5 % ger 5–7 kr

Krökmätning: Ökat sågutbyte ger någon krona

Summa för noggrannare mätning: ca 10 kr/m³fub

Automatisk klassning: Ökad kapacitet ger 4 kr

Ny klassning, bättre sortering: Rätt timmer och ökat sågutbyte ger 7 kr

Summa för mätning av kvalitet: ca 10 kr/m³fub

Avverkningsskador: Främst avses kapsprickor. Ca 10 kr/m³fub. (ej med i nuvarande projektlista)

Totalt ca 30 kr/m³fub, vilket skulle ge i storleksordningen en miljard kr per år. Två tredjedelar adresseras av noggrannare mätning och mätning av kvalitet.

4 Sågtimmerfub i mätram

Monika redogjorde för nya funktioner för skattning av fastvolym genom topprotmätning av sågtimmer. Funktionerna baseras på stockens längd samt två diametrar (topp 10 och rot10 eller rot130 beroende på stocktyp). Funktionerna är separata beroende på stocktyp och trädslag. Till skillnad från tidigare presentationen (sågtimmerkommitténs senaste möte) har dessa funktioner tagits fram där även kortare stockar ingår i analyserna (stocklängd från 260 cm). Dessutom har mer komplicerade funktioner tillåtits för att få fram funktioner där de systematiska och tillfälliga felen inte nämnvärt påverkas av stockens längd, diameter eller volym. De nya funktionerna har en noggrannhet i nivå med nuvarande topprotfunktion eller bättre och är generellt betydligt bättre än skattning av fastvolym genom toppformtalsmatriserna.

I nuläget håller en rapport på att färdigställas. Det nya beräkningssättet behöver under hösten förankras i VMK-nämnd och RMR. De nya funktionerna kommer sedan att läggas in i instruktionerna för virkesmätning (LB) och kontrollanvisningen behöver ses över (JE).

5 Noggrannare längdmätning

Monika presenterade statusen för det pågående projektet om noggrannare längdmätning. En rapport om längdmätningens osäkerhet och hur den kan förbättras är nästan klar. Det finns flera sätt som längdmätningen borde kunna förbättras på:

- ✓ Optimera förutsättningar för längdmätning med befintlig teknik (stabil kerattbana, rätt placerad pulsgivare etc)
- ✓ Använda fler fotoceller i horisontell ledd i nuvarande rådande längdmätningsteknik.
- ✓ Använda ny teknik som inte påverkas betydligt av mekaniken
- ✓ Förbättra kontrollmätning och daglig tillsyn
 - Hantering av provkropp (t ex ökat krav på exakthet i provkroppens längd)

- Längdmätning av provkropp och provstockar i mm
- IT-stöd för att följa resultat av daglig tillsyn
- Harmonisering av längdmätning mellan kontrollmätare
- Periodisk test med verkliga stockar?

Under mötet påpekades att för att verkligen uppnå en noggrannare längdmätning behöver slutsatserna i rapporten börja brukas, men hur kan man nå dit? Finns det mätplatser som är villiga att testa ny teknik (LB)? Lars Johansson inflikade att det saknas incitament både bland mätutrustningstillverkare och mätplatsägare att förbättra teknik och att högre krav borde ställas på längdmätningen från VMK. Rapporten kommer att skickas ut under hösten, och det kommer ges möjlighet att ge förslag på väg framåt för projektet.

6 Kort om läget avseende krökmätning, semiautomatisk klassning, underbarksmätning

Automatisk ersättningsgrundande krökmätning fungerar och är i drift på några ställen. Det vore önskvärt att utrullningen gick snabbare. Semiautomatisk klassning och underbarksmätning är i drift och fungerar bra i Bollsta. Ett flertal företag med RemaSawcos röntgenutrustning har efterfrågat automatisk klassning. RemaSawco jobbar i dagsläget med automatklassningen i Valåsen.

7 Gränssnitt SDC – mätramar. Ala första installation med XML-gränssnitt.

Första sågverksinstallationen med XML-gränssnitt gjordes med en ny utrustningsleverantör, Finnos, i augusti på Ala såg. Projektet besvärar av oförutsedda problem med brandvägg och annat. Insändning och mätning ska nu fungera.

8 Sällanfel

VMU är under hösten förstärkt med Bertil Erksam som tidigare jobbat på SDC i Sundsvall. Bertil ska bland annat ta sig an utredandet av "sällanfelen" betydelse i samband med automatisk kvalitetsbestämning av sågtimmer. De lågfrekventa "sällanfel" som ingår i nuvarande klassningsschema utgör ett hinder för att uppnå helautomatisk klassning. Fem alternativ för hantering av detta problem ska utredas. 1) ta bort dem från klassningsschemat. 2) utvärdera teknik för automatisk mätning 3) bedöma frekvens av sällanfel i samband med "övervakning" av kerattbana/bedömningsbord 4) bedöma i skog 5) bedöma sällanfelen i samband med ankomstkontroll.

9 Övriga frågor

Individmärkning

Lars Johansson informerade att han varit i kontakt med Otmetka AB som utvecklar "woodpecker-metoden" för individmärkning av stockar i samband med skördning. Han uppmanade kommittémedlemmarna att tänka till om det i dagens läge kan finnas nytta med sådana system. Om det vore gratis, vad skulle vi då vilja göra? Det påpekades att frågan varit uppe många gånger tidigare. Men kanske finns det nya aspekter som kan påverka intresset för individmärkning?

10 Kommande möten

Nästa möte planeras till slutet av november 2017, Lars Björklund kommer med förslag.